

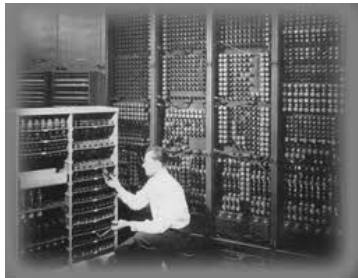
Vztahy a komunikace v prostředí internetu II.: Riziková komunikace

PSY174 Psychologie internetu 2018

Lenka Dědková

Klasifikace rizik

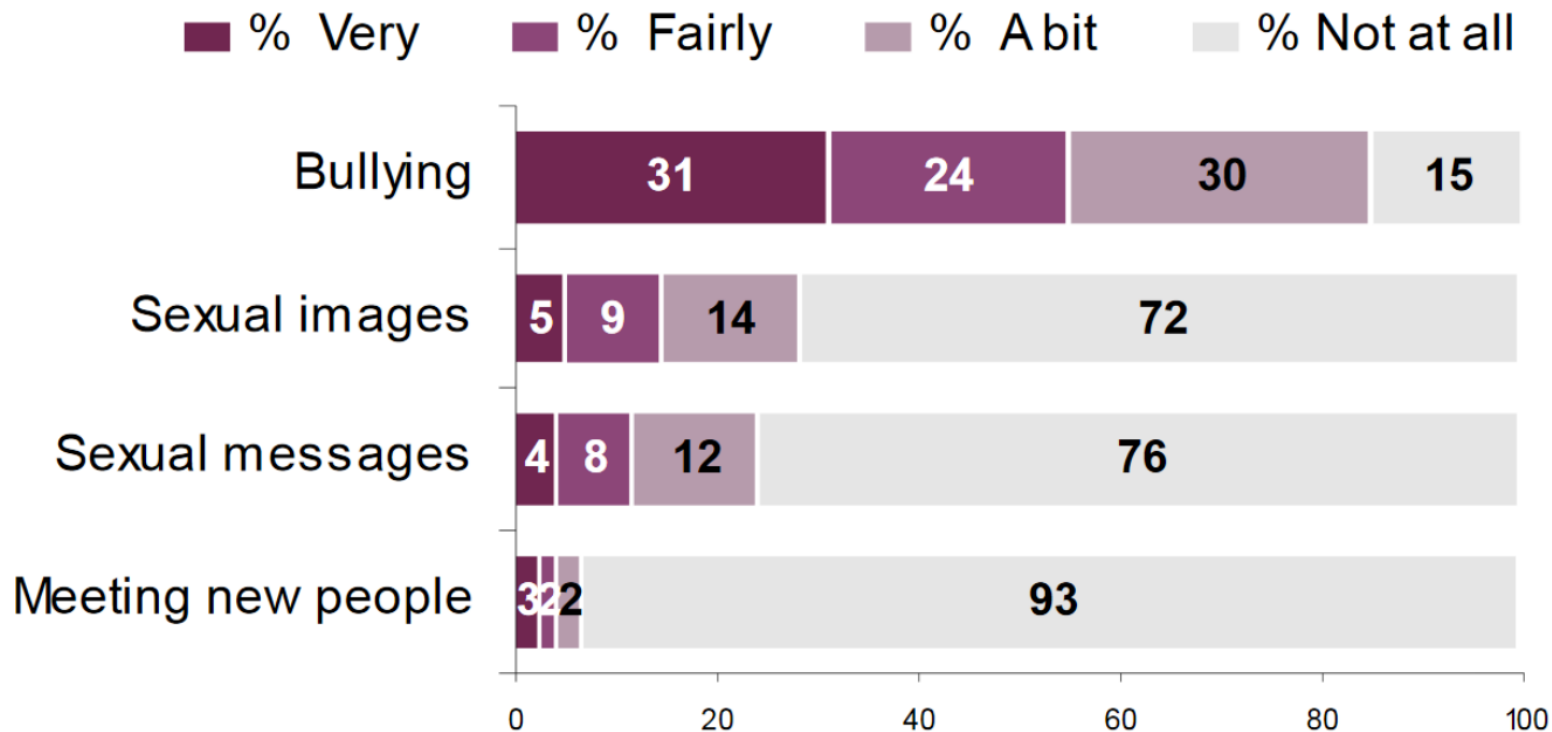
- Je jich mnoho, skoro vždy něco někam nepasuje
- Rychlý vývoj internetu i zařízení, prostřednictvím jichž se k němu připojujeme
- Nové aktivity přináší nová rizika
- Noví uživatelé – mladší i starší

Pojetí online rizik

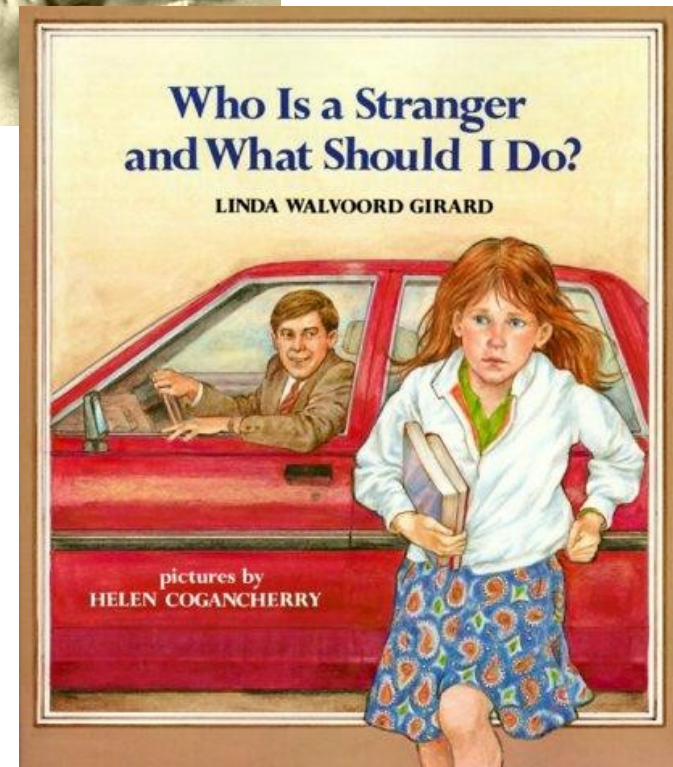
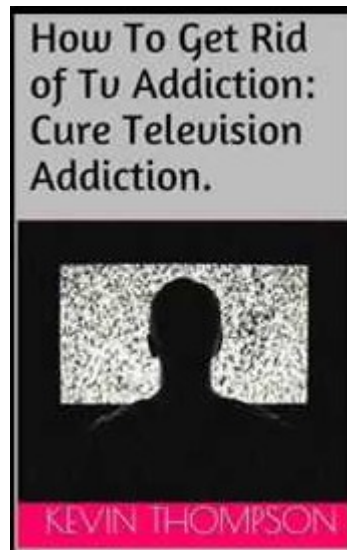
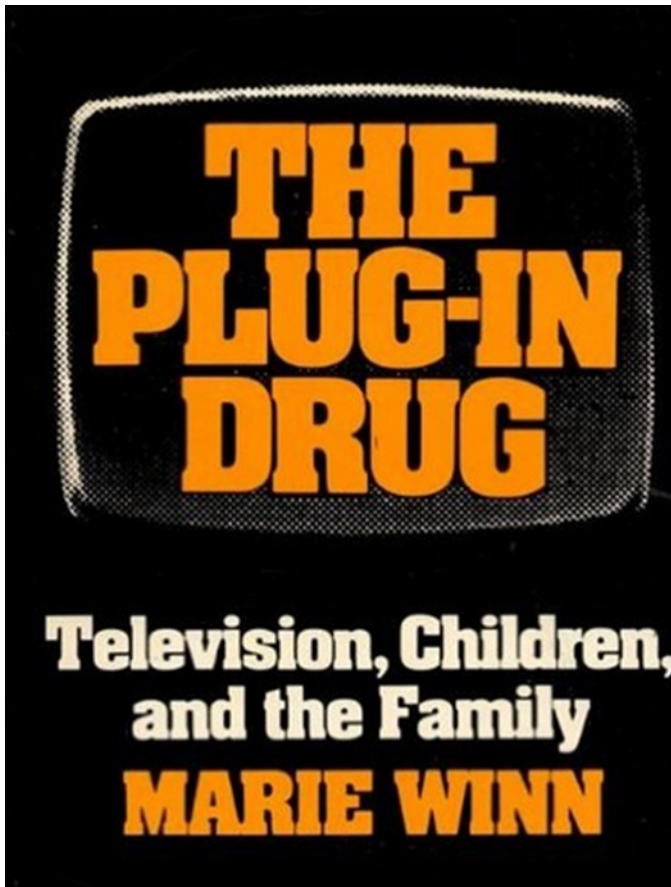
- Online riziko: v digitálním prostoru
- Příbuzné termíny:
 - rizikové chování: nežádoucí fenomén ohrožující zdraví, pozitivní vývoj, před kterým je potřeba chránit (Jessor & Jessor, 1977)
 - problémové chování: porušení uzákoněných a sociálních norem, které doprovázeno sankcemi (Jessor & Jessor, 1977)
 - antisociální chování: vývojově dysfunkční chování (delikvence, agrese, vandalismus) (Beranová, Ježek, & Širůček, 2011)
 - Riskující chování - „risk-taking behavior“: účast na takovém chování, které může mít neblahé důsledky a které současně může přinášet nějaké zisky (Gullone & More, 2000)
- Riziko a újma (EU Kids Online)
 - Co je rizikové?

Riziko ≠ újma

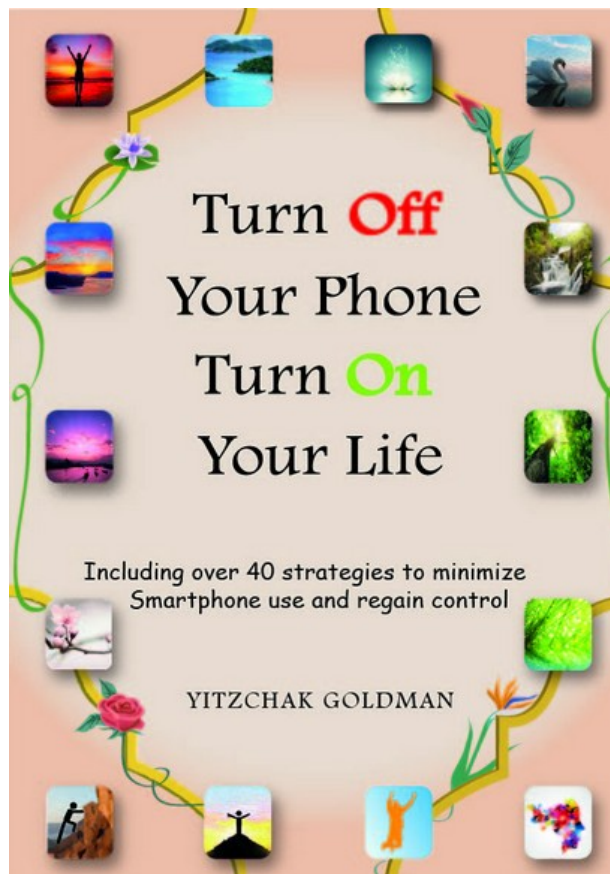

Setkání s možným rizikem ještě
neznamená faktickou újmu

Internetové problémy nejsou nové problémy

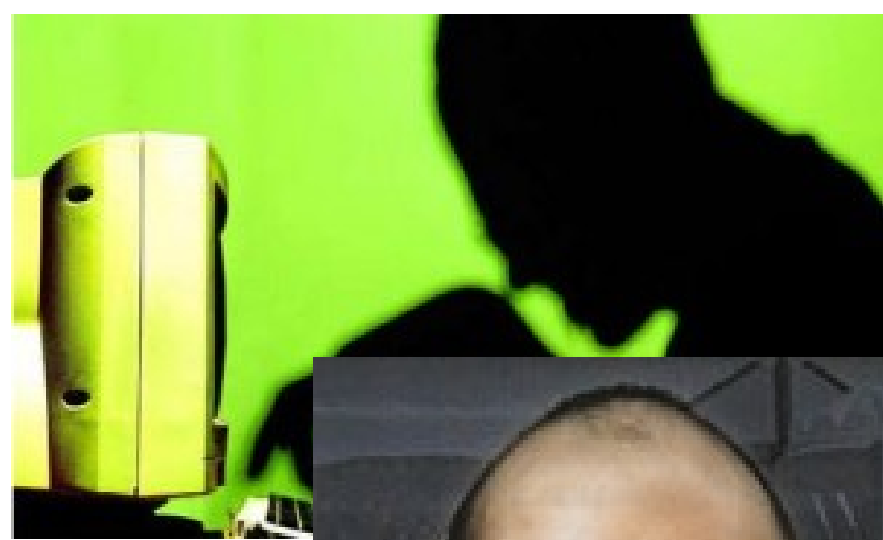
Internetové problémy nejsou nové problémy

Meeting strangers

Meeting online strangers

- = interakce s neznámými lidmi na internetu
 - Pouze na internetu
 - S transferem do reality
- U dospělých – spíše „seznamování se na internetu“, o „strangerech“ se u dospělé populace nemluví
- Fokus přednášky: děti a dospívající

Meet Susan...
a 42 year old man posing
as a 15 year old girl online.

**"Susan" and your 13 year
old just made plans to
meet at the park.**

Kybergrooming

- „Jako cyber grooming (child grooming, kybergrooming) se označuje chování uživatelů internetových komunikačních prostředků (chat, ICQ, Skype atd.), kteří **se vydávají za jinou osobu s cílem vylákat nezletilého komunikujícího, sexuálně ho obtěžovat či zneužít**. Cílem nemusí být pouze sexuální zneužití, ale také manipulace dítěte vedoucí například k projevům terorismu (dítě se ve jménu víry stává teroristou).“
- (http://cs.wikipedia.org/wiki/Cyber_grooming; 2011)

Online pedophiles

online predators

- **Mediální obraz**
- Pedofilové
- Sex. devianti
- Násilnické sklony
- Předstírají, že jsou vrstevníci oběti (tj.děťmi)
- Lžou o sobě a svých motivech (slibují lásku, přátelství,...)
- Cestují dlouhé vzdálenosti za svými oběťmi
- Trpělivě budují vztah měsíce

př. „Typický kybergroomer“

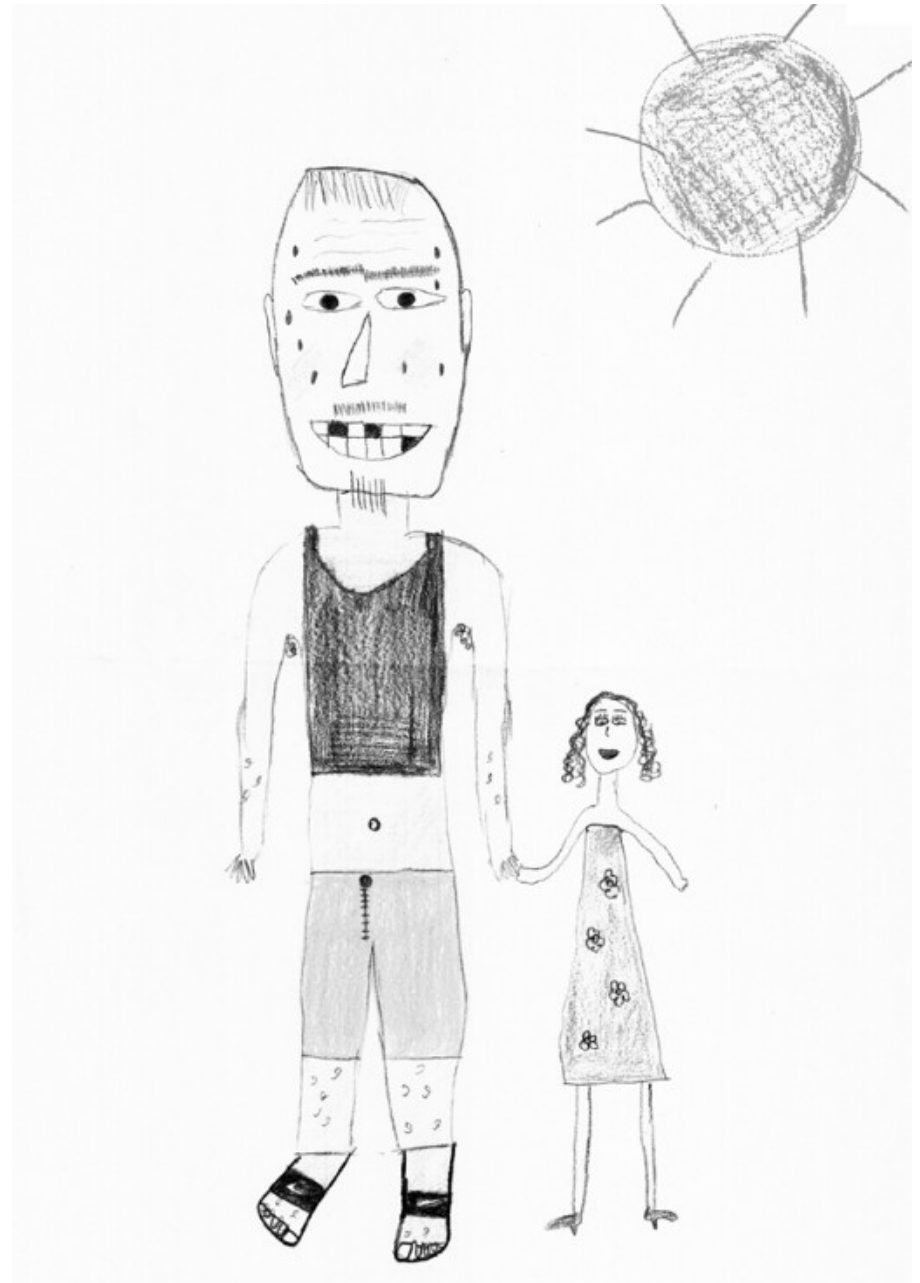
- Je neobyčejně trpělivý;
 - Komunikuje se svou obětí i několik měsíců, někdy i přes rok, než se odhodlá sjednat si schůzku ve skutečném světě;
 - Se tváří neobyčejně přátelsky;
 - Enormně se zajímá o rozvíjení vzájemného vztahu s vámi;
 - Bude chtít váš vztah udržet z větší části, pokud ne celý, v tajnosti;
 - Bude hovořit o milujícím vztahu;
 - Bude hovořit o tom, že tento vztah bude pokračovat, jakmile se v reálném světě potkáte;
 - Často se bude v konverzaci s vámi bavit o významu skutečné lásky;
 - Do konverzace vkládá i témata sexuální povahy;
 - Často žádá o fotografie;
 - Vyžaduje kybersex s použitím web kamery apod.
- (<http://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/kybergrooming/106-70>)

Když se zeptáte dětí

- European Grooming Project (Webster et al., 2012), focusky, 11-16let

Age (and presentation)	<ul style="list-style-type: none">- Fat and old- They're 20 plus...obviously- This may be very rude but I always imagine them to be like mainly old...something like 50 years old- Old farts, not 70, more like 40- Creepy old man – starey eyes- Old but lives with their parents- Older than us...and then when hear about them they're not like you imagine
Unattractive appearance	<ul style="list-style-type: none">- Bearded- Bald- Sweaty- Slimy- Someone wearing big thick glasses- Disgusting people- Like those pictures, mug shots, like those people that have gone into prison- Really scarey – look scarey- Geeks with big old beer guts
Unstable personality	<ul style="list-style-type: none">- A sick person- A weirdo- Mentally disturbed- They're crazy- Psychopaths- They must be drunk- They're not right in the head
Relationship	<ul style="list-style-type: none">- They're people we don't know- Maybe foreign people who'd ask me out
Sex offenders (generic)	<ul style="list-style-type: none">- They are child molesters- They are child profiteers- They're paedophiles- Perverts- Rapists

*Draw an online
pervert*

- Murumaa-Mengel, M. (2015). Drawing the Threat A Study on Perceptions of the Online Pervert among Estonian High School Students. *Young*, 23(1), 1-18.

Mediální panika

- Neadekvátní zveličení (nereálné) hrozby
- Marwick, 2008: USA

Table 1: Use of "online predators" in major newspapers by year

Year	Number of stories in Lexis-Nexis major papers with the phrase "online predators"
1995	1
1996	1
1997	1
1998	2
1999	4
2000	3
2001	5
2002	11
2003	15
2004	5
2005	12
2006	58
2007	457
2008 (Jan.-Feb.)	110

To Catch a Predator

MySpace

- Odraz mediální paniky:
- Online vs. localized vs. familial sexual grooming
- Williams & Hudson (2012): Podle respondentů nejčastější je online
 - reálně je častější familial

Online predators

- Wolak et al. (2004), USA
- N-JOV (National Juvenile Online Victimization)
- postup získávání dat
 - seznam agentur, kt. se zabývají zločiny v souvislosti s nezletilými oběťmi
 - z nich stratifikovaný výběr -> 2574 agentur osloveno poštou, zda mají (sex related) případy, kt. zahrnovaly internet, oběť byla mladší 18 let a došlo k zadržení podezřelého mezi červencem 2000 a červnem 2001
 - 385 agentur, 1723 případů – další sampling a telefonní interview – 612, z nich vybrány případy, které začaly online setkáním
 - **N= 129**
 - Ale! – mnoho internetových případů není nahlášeno a další část nekončí zadržením podezřelého

Mýtus x skutečnost

- Mediální obraz – staří pedofilové, kriminálníci, lžou, jsou agresivní, cestují daleko, předstírají, že jsou stejného věku...
- Skutečnost – nebývají pedofilní – zaměřují se na adolescenty, ne na prepubescentní děti
 - Hebefilie – není sex. odchylka nebo porucha, nicméně sex. styk s nezletilými je protizákonný
 - Kontaktování pre-pubescentních dětí na internetu není nijak jednoduché (méně se baví s cizími lidmi, nevyhledávají vztahy, rodiče více kontrolují jejich online aktivity..), proto internet pedofilové nevyužívají

Mýtus x skutečnost II.

- Nebývají agresivní, nemívají násilnické sklony, nemívají záznam
 - Pro agresivní a impulzivní pachatele není internet „vhodné“ médium – počáteční kontakt je vzdálený, je potřeba trpělivost než dojde k setkání v RL
- 39 % vlastní dětskou pornografií, 20 % pořizuje sexuálně explicitní snímky nebo nahrávky obětí nebo oběť přesvědčí, aby takové snímky udělala sama

Demografické charakteristiky

- Oběti
 - 76 % ve věku 13-15 let
 - 1 % 12 let (nikdo mladší 12let)
 - 75 % dívky
- Pachatelé
 - 99 % muži
 - 76 % ve věku 26 let a starší
 - 47 % starších od oběti o 20 a více let

Začátky vztahu

- 76 % začalo na chatu
- 64 % komunikovalo na internetu s obětí více než měsíc, 79 % zahrnovalo i komunikaci po telefonu, **48 % pachatelů poslalo své fotky**
- V polovině případů vyšetřovatelé popsali oběti jako zamilované nebo v blízkém vztahu k pachateli

Role lži a podvodu

- **Lži o věku**
 - 5 % předstírá, že je ve věku oběti
 - 25 % si z věku ubírá, ale stále jsou o mnoho starší
 - (např. 45 let prezentuje jako 35)
- **Lži o cíli**
 - většina otevřeně přiznává, že po oběti chce sex
 - 21 % své motivy skrývá nebo předstírá, že jim jde o lásku a vztah
 - 80 % se o sexu baví s oběťmi už v online fázi
 - 20 % virtuální sex
 - 18 % posílá obětem erotické fotky
- **Další lži**
 - 26 % lhalo o fyzickém vzhledu, jménu, zaměstnání, rodině apod.
- Celkově o něčem během „vztahu“ zalhalo 52 %

Setkání FtF

- 74 % se sešlo FtF
 - z nich 93 % zahrnovalo sex. kontakt
- Většina bydlela do 80 km od sebe
- Místo setkání
 - 46 % setkání na veřejných místech
 - 39 % v domě oběti nebo pachatele
 - 13 % v hotelech/motelech
- 83 % obětí dobrovolně s pachateli někam odešlo (nastoupilo do auta, do kina, restaurace)
- 41 % obětí strávilo s pachatelem alespoň 1 noc
- 73 % se sešlo vícrát než jednou

Typy trestních činností

- Sexuální t.č.
 - 89 % z FtF setkání – sexuální styk/orální sex
 - 5 % znásilnění nebo pokus o znásilnění
 - 16 % donucování k aktivitě, kterou oběti nechtěli
- 3 % krátkodobý únos
- 29 % obětí bylo nahlášeno jako pohřešování
 - 24 % uteklo z domu
 - 5 % lhalo o tom, kam jde
- Další t.č.
 - 40 % podána ilegální droga nebo alkohol
 - 23 % (15 %) vystaveno dospělé (nebo dětské) pornografii
 - 21 % fotografováno (nahráváno) v sex. pózách

Ohrožená populace

- Dívky a chlapci s homosexuální nebo zatím nejistou orientací (75 % obětí jsou dívky, z 25 % chlapců je většina s muži)
- Slabé vztahy s rodiči, konflikty s rodiči, rodiče nesledují, co děti dělají
- Depresivní, osamělí, problémy se soc. interakcí
- Oběti offline fyzického nebo sexuálního zneužití

N-JOV2, 2006

- Wolak, Finkelhor, and Mitchell (2009)
- zvýšil se počet zatčených – většina zatčených na základě undercover investigators
 - zvýšení zatčení u nezletilých obětí – 21%
 - zvýšení u undercover – 381 %
- Celkově se míra sex.zločinců vůči nezletilým snížila (offline)

Co to znamená

- Online predátoři tak, jak bývají popisováni v médiích a jak si je samy děti a dospívající představují, jsou pouze marginální problém
- (ale i to se stává!)
- Co je skutečný problém v oblasti internetu a nezletilých:
 - To, že někteří nezletilí se sami vědomě a záměrně scházejí se staršími lidmi za účelem sexuálního styku

Není to nový strach

- Pedofilové lidi „děsí“ dlouhodobě
- Populární téma v médiích
- Mediální panika popsána i u offline pedofilů

- Proč je to tak děsivé – dětství jako období nevinnosti
- Sexuální zneužití jako ultimativní ohrožení dětské nevinnosti

- Internet vnímán jako ještě horší z hlediska pedofilů než offline prostředí (Williams & Hudson, 2013)

Proč je důležité tohle vědět?

Stranger danger

Proč je důležité tohle vědět?

- Stranger danger – kdo je to ten „stranger“, se kterým se nesmí bavit?
 - Děti samy: někdo ošklivý, nesympatický, starý, podivný...
 - A zároveň – dospělí sami nerespektují rady, které dávají dětem (s neznámými lidmi se baví neustále)
- **Fakta: offline viktimizace dětí je v drtivé většině případů ze strany lidí, které dítě zná**
- Pánové v dlouhých kabátech nabízející dětem cukrátku neexistují
- National Center for Missing & Exploited Children: přestaňte konečně používat „stranger danger“

Stranger danger

Stejně s online predátory

Q: A když jsi je viděla na webce, jak vypadají, a mluvila s nima předtím přes net, tak Ti to setkání pak přišlo jako bezpečné?

A: celkem jo, protože jsem měla jistotu, že to nejsou staří pedofilové, kteří mě někde zabijou :-D.

ays imagine them to be like mainly

out them they're not like you imagine

ople that have gone into pris

Ag

Un

Un.

Relationship

- They're people we don't know
- Maybe foreign people who'd ask me out

Sex offenders (generic)

- They are child molesters
- They are child profiteers
- They're paedophiles
- Perverts
- Rapists

Pokud osoba, se kterou na netu komunikují, nespadá do těchto představ, myslí si, že je bezpečné se s ní bavit/setkat

Undercover etc.

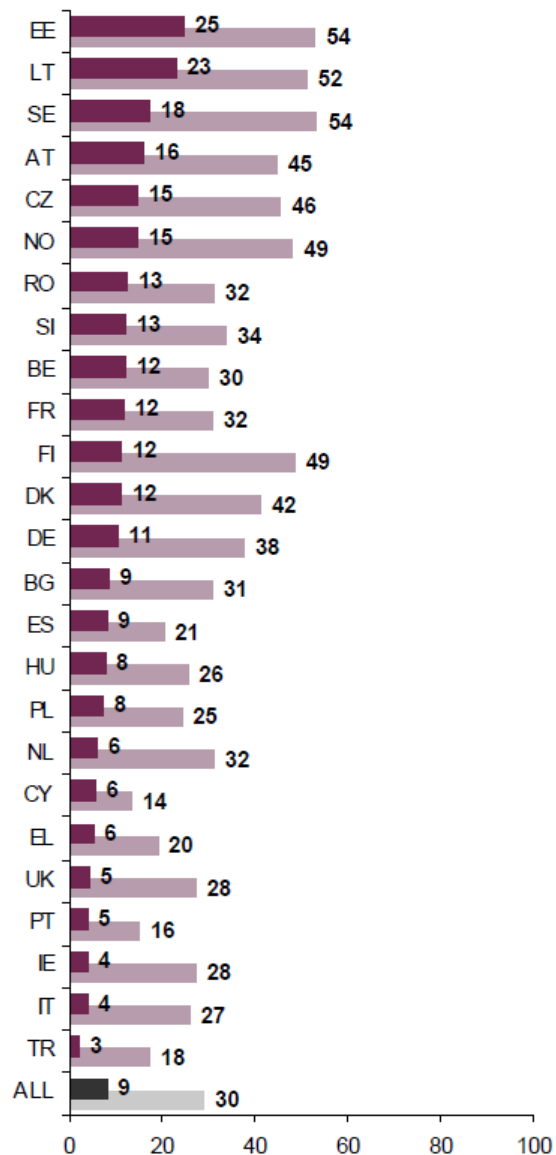
- Panika ohledně online pedofilů se promítá i do práva a trestních zákoníků
 - Je nutné zastavit je před tím, než dojde k faktické újmě dítěte (k setkání)
 - Legislativa ustanovující trestnost „sexual solicitation“ na internetu (US a GB)
 - tzn. komunikace mezi dospělým a nezletilým, která vede k offline setkání (s úmyslem sexuálního styku)
- V USA:
- To Catch a Predator
- <http://www.perverted-justice.com>

Jak tedy vypadají interakce s lidmi z internetu?

- Kdo se více seznamuje s lidmi na internetu (dospívající):
 - „Problémoví adolescenti“, dívky s vyšší úrovní konfliktů v rodině, chlapci s nižší úrovní komunikace v rodině
 - Ti, co jsou častěji online
 - Vyšší míra depresivity, osamělosti, úzkostnosti
 - Vyšší míra delikventního chování

Figure 60: Child has communicated online with, or gone to an offline meeting with, someone not met face-to-face before, by country

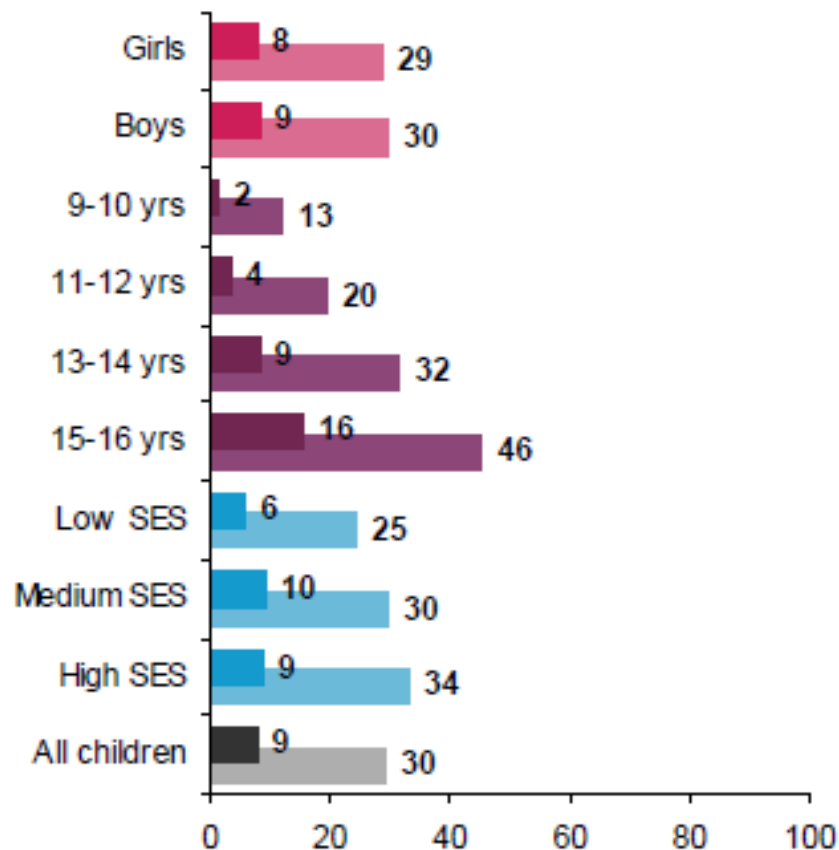
■ % Ever gone on to meet anyone face to face that you first met on the internet
 ■ % Ever had contact with someone you have not met face to face before

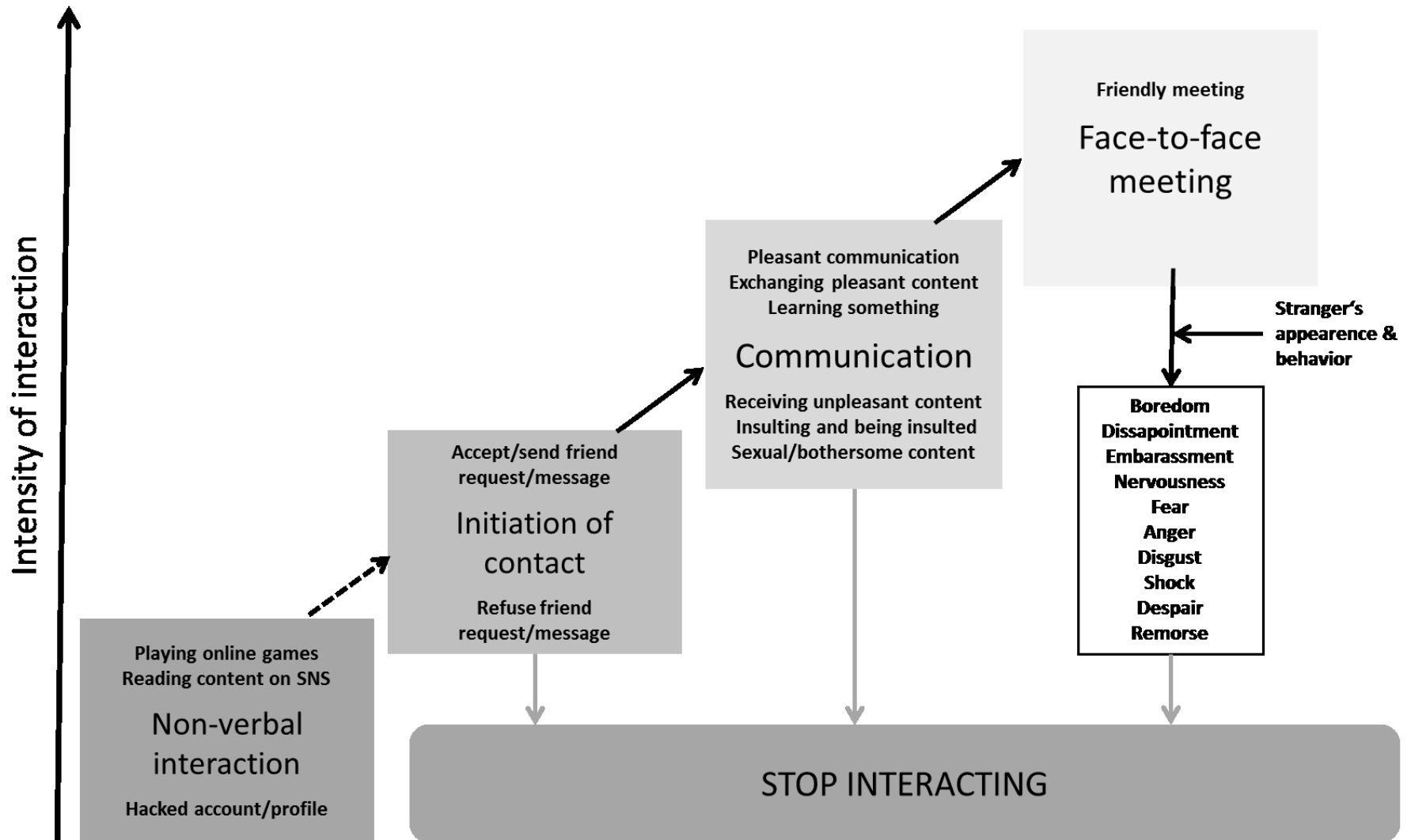
„Byl/a jsi někdy na internetu v kontaktu s někým, s kým jsi se osobně neseťkal/a?“

EUKO: 30 % ČR: 46 %

■ % Ever gone on to meet anyone face to face that you first met on the internet
 ■ % Ever had contact with someone you have not met face to face before

Interakce s neznámými

Komunikace s cizími lidmi

Wolak, Finkelhor & Mitchell (2008)

- Častá obava z komunikace s cizími lidmi je **sexuální obtěžování**, které - pokud přejde do RL - může mít velmi závažné dopady
- Adolescenti 10-17 let ($N=1501$)
- S kým se baví online – jak dobře dané lidi znají
- 3 skupiny:
 - Opatrní – jen RL známí
 - Zprostředkovaní přáteli
 - Neomezení – ti dále dělení na high – low risk podle počtu potenciálně rizikových aktivit
- **Agresivní sexuální obtěžování online** – nevyžádané sex.návrhy zahrnující pokus o setkání nebo skutečné setkání offline
- *V AJ: sexual solicitations*

Potenciálně rizikové aktivity

Wolak, Finkelhor & Mitchell (2008)

- Interakce online s neznámými lidmi
- Zveřejňování osobních informací nebo fotografií
- Zasílání fotografie neznámým lidem
- V seznamu přátel lidé, které nezná osobně
- Psaní hrubých nebo urážlivých komentářů
- Stahování
- Vědomé navštěvování „X-rated“ stránek
- Obtěžování nebo ztrapňování lidí, na které je naštvaný
- Bavení se o sexu s neznámými

Výsledky

Wolak, Finkelhor & Mitchell (2008)

	%	Sexuální návrhy %
Neomezení - high risk	17	15
Neomezení - low risk	21	6
Zprostředkování	10	4
Opatrní	51	1

Výsledky II.

Wolak, Finkelhor & Mitchell (2008)

- Porovnávání skupin komunikátorů
- High risk
 - častěji teenageři (13-17 x 10-12)
 - více používají internet a zapojují se do interaktivních aktivit online
 - častěji jsou oběťmi offline obtěžování (rvaček, šikany)
 - mají vyšší míru depresivity
- Obavy z komunikace s cizími lidmi jako takové, nejsou nutné, většina adolescentů komunikuje online s minimem rizik

Face-to-face setkání

Jak tedy vypadají setkání s lidmi z internetu?

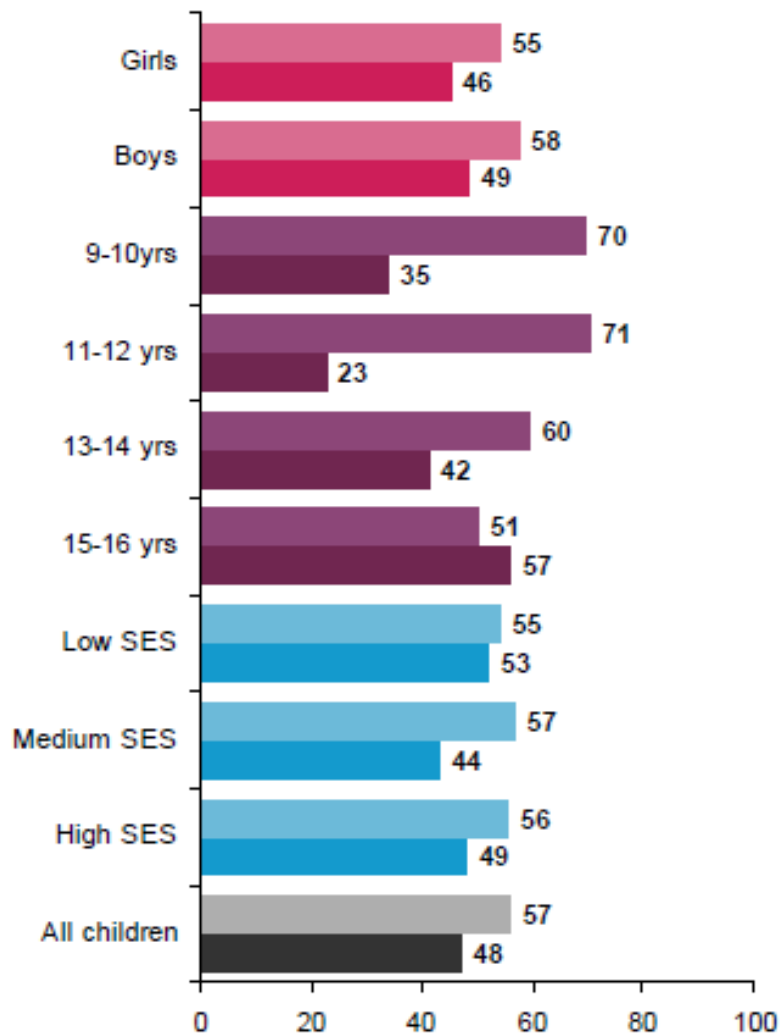
Authors	Country	N	Age	% of face-to-face meetings
Helweg-Larsen, Schütt, & Larsen (2012)	Denmark	3,707	14-17	43%
Barbovschi (2009)	Romania	1,806	10-19	33%
Marret & Choo (2016)	Malaysia	3,349	12-18	30%
van den Heuvel, van den Eijnden, van Rooij, & van de Mheen (2012)	The Netherlands	4,093 (T1)	10-17 (T1)	16% (T1)
Liau, Khoo, & Hwaang (2005)	Singapore	1,241	12-17	14% (16% of internet users)
Livingstone, Haddon, Görzig, & Ólafsson (2011)	25 European countries	25,142	9-16	9%
Livingstone, & Helsper (2010)	United Kingdom	789	12-17	9%
Wolak, Mitchell, & Finkelhor (2002)	United States, YISS-1	1,501	10-17	7% (the question only asked those who reported close online friendship)
Walsh, Wolak, & Mitchell (2013)	United States, YISS-3	1,560	10-17	3% (the question only asked those who reported close online friendship)

Jiné výzkumy než EUKO zabývající se negativními zkušenostmi

- (moc jich na toto téma není)
- YISS (N = 1,501; 10-17 year old):
 - 3% negativních
- SAFT (N = 1,541; 12-17 year old):
 - 2.4% negativních
- EUKO (N = 25 142, 9-16 let)
 - 11% negativních

Figure 62: Who the child has met offline in the past 12 months (children who have met someone offline that they first communicated with online)

■ % Someone who is a friend or family member of someone else I know in person face to face
■ % Someone who had no connection with my life before I met them on the internet

S kým se potkali za posledních 12 měsíců?

- ČR:
 - Někdo, koho zná přes někoho: 45,5 %
 - Cizí člověk: 56,1 %

Ví rodiče o setkání svých dětí s lidmi z internetu?

Table 35: Comparison between children's and parents' accounts of whether child has met an online contact offline

Met someone face-to-face that first met on the internet?	Child's answer	
	Yes	No
% Parent answer:		
Yes	28	4
No	61	89
Don't know	11	7
	100	100

V ČR:

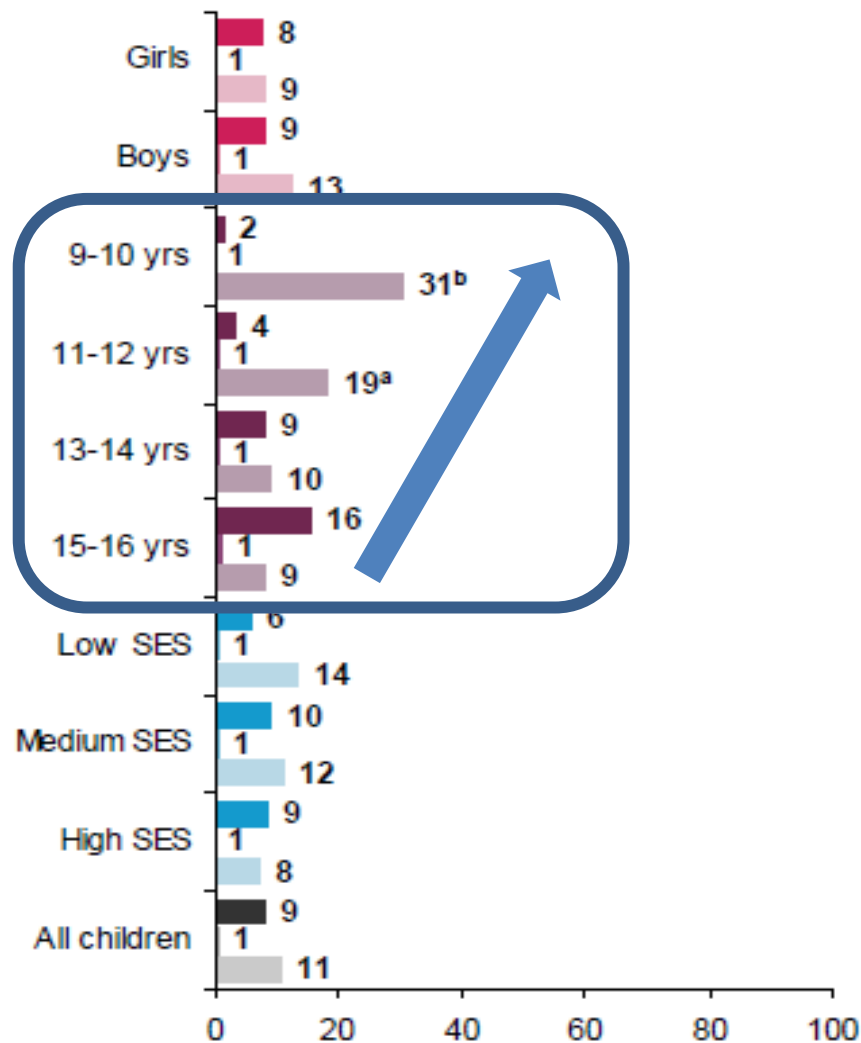
53 % (rodič NE) - 33% (rodič ANO) - 14 % (rodič NEVÍ)

Újma ze setkání s cizím z internetu

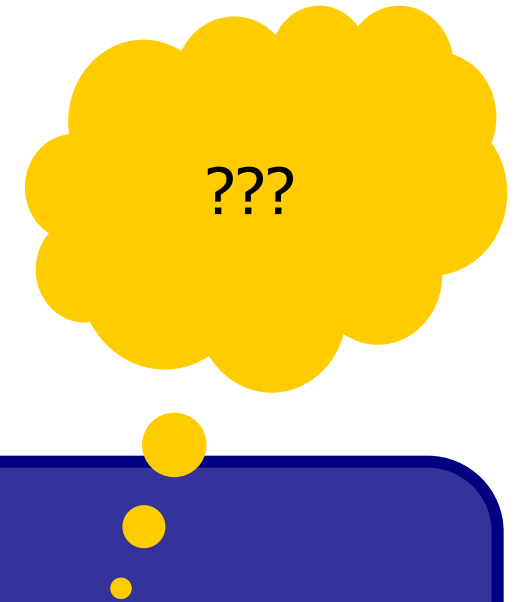
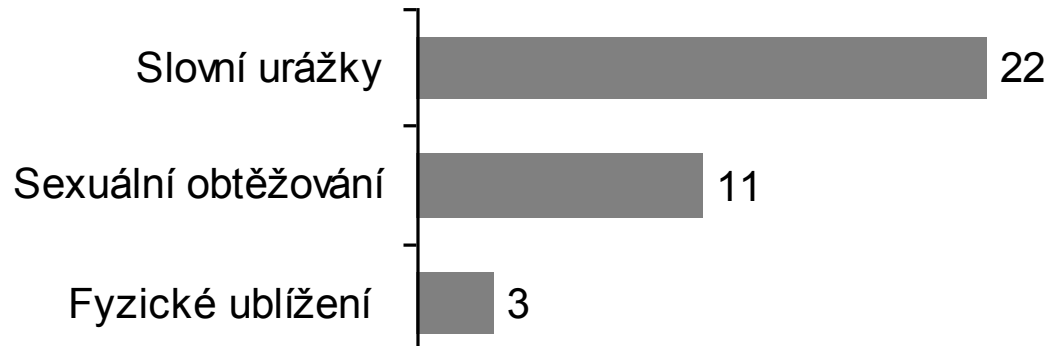
- Osobní setkání s lidmi, které poprvé potkáš na internetu, mohou a nemusí být správné. Když jsi se s někým takto NAPOSLEDY setkal/a, obtěžovalo tě to nějak? Např. cítil/a jsi se rozrušený/rozrušená, našťvaný/našťvaná nebo jsi měl/a pocit, že bys tam neměl/a být?
- Z těch, co byli „bothered“ (1 %) zhruba polovina říká, že „hodně“ nebo „docela“

Figure 67: Child has met online contact offline and was bothered by this

- Ever gone on to meet anyone face to face that you first met on the internet
- Bothered in past 12 months after meeting new people
- Bothered out of just those that had met new people in past 12 months

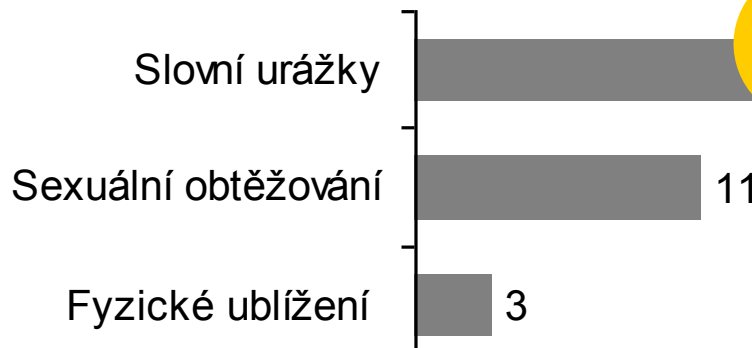

Co se dělo na nepříjemných setkáních (EUKO II)

+ klasická missing hodnota
= 72.6% „chybějících“ odpovědí

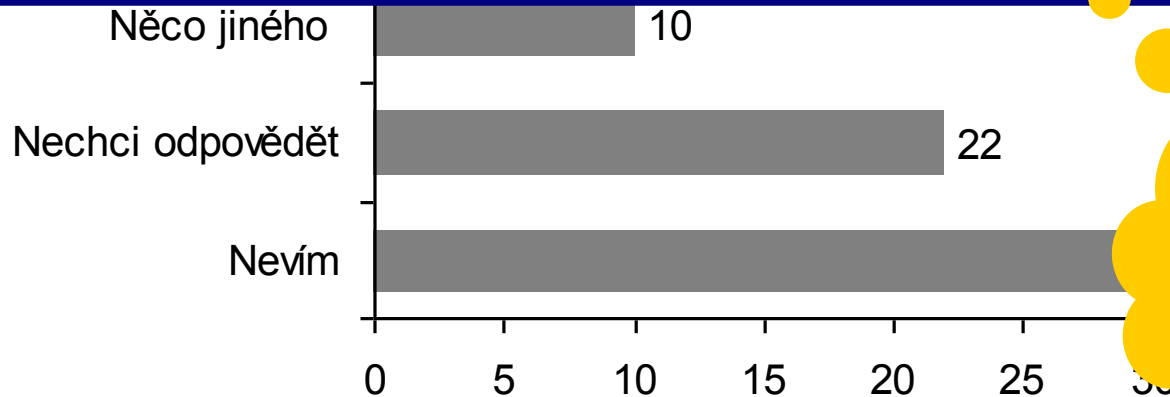
Co se dělo na nepříjemných setkáních (EUKO II)

Takto odpovídají
ti, jejichž
zkušenost byla jen
lehce negativní

+ klasická missing hodnota
= 72.6% „chybějících“ odpovědí

Co se dělo na nepříjemných setkáních (EUKO II)

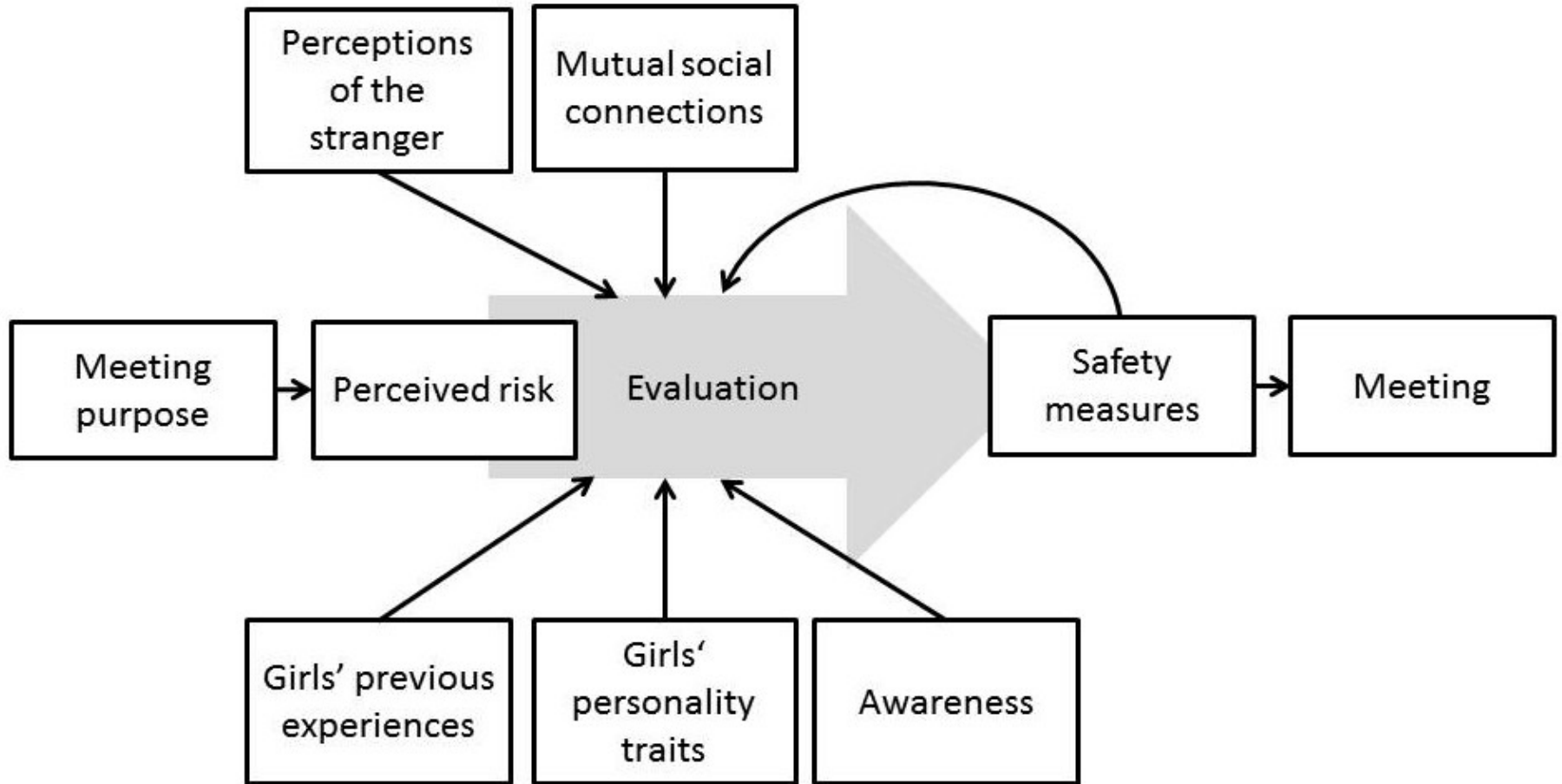

$N = 231$, 11-16 let

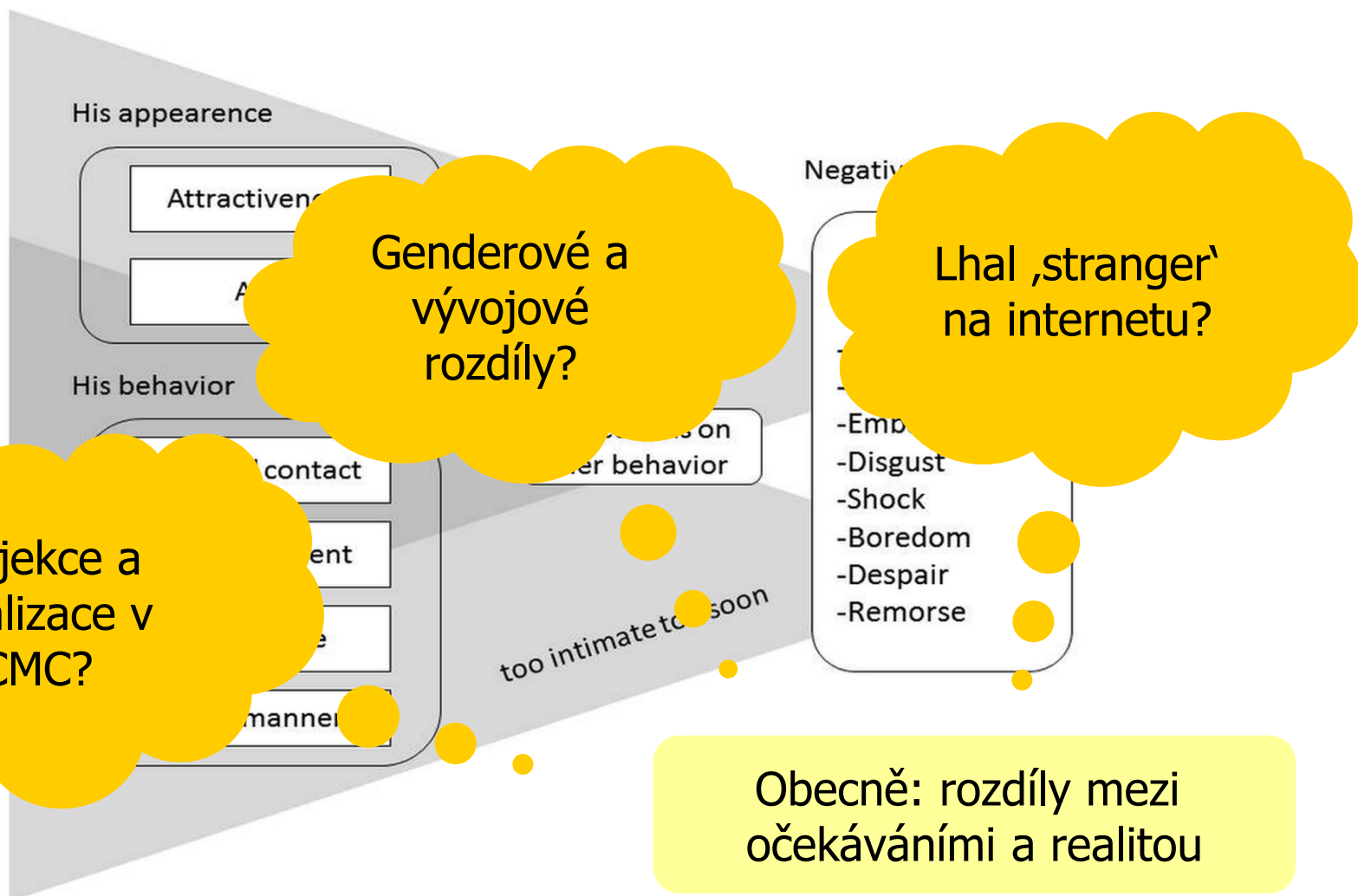
Negativní zkušenosti ze setkání

- Dedkova, Cerna, Janasova, & Daneback (2014)
- Dedkova (2015)
- Cernikova, Dedkova, Smahel (in press)

Před setkáním

Během setkání: feelings

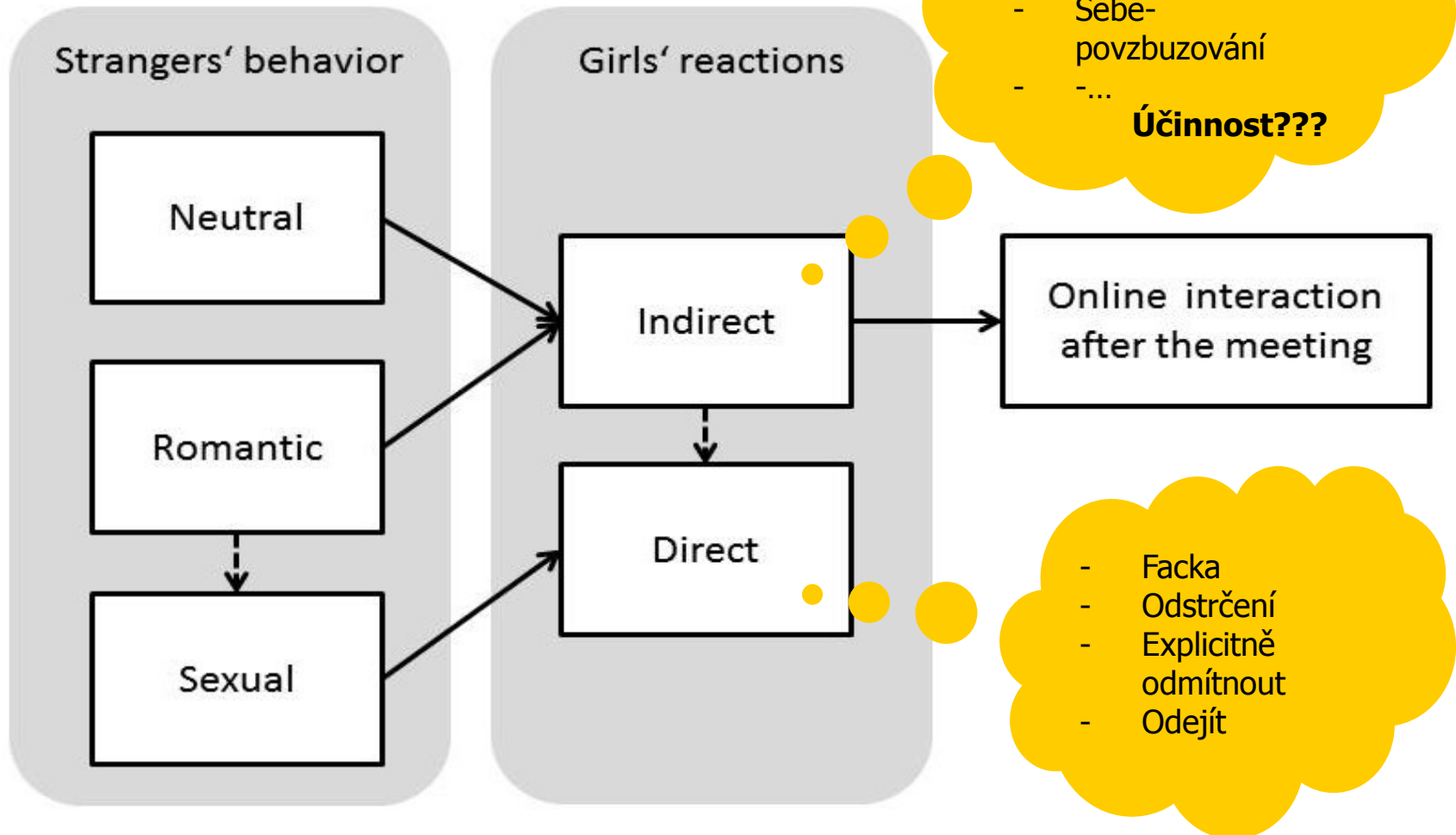
Během setkání: strategie zvládnání

- Výmluvy
- Odtahování
- Dívat se stranou
- Sebe-povzbuzování
- ...

Účinnost???

Online interaction
after the meeting

- Facka
- Odstrčení
- Explicitně odmítnout
- Odejít

Po schůzce

- Přetrvávající následky
 - Emoční problémy – deprese, problémy v komunikaci s opačným pohlavím, snížené sebevědomí
 - Pokračující obtěžování
- Vyrovnávání se se zážitkem
 - Snaha zapomenout (jiné aktivity...), zabránit dalšímu kontaktu, svěření se
- Vliv na online aktivity
 - Reflexe schůzky, vyšší obezřetnost, odmítání kontaktu s cizími lidmi

Shrnutí

- Online predátoři jsou spíš mýtus
- Většina setkání s lidmi z internetu dopadá dobře (nebo ne vyloženě špatně)
- Nepříjemná setkání mohou zahrnovat vážné incidenty, ale například také pouze nudu – opatrně při interpretování procent
- Snahy „vyděšené společnosti“ jsou orientovány na fázi PŘED, ale dospívající pak tápou BĚHEM

Literatura

- Dedkova, L. (2015). Stranger is not always danger: The myth and reality of meetings with online strangers. In P. Lorentz, D. Smahel, M. Metykova, & M. F. Wright (Eds.), *Living in the digital age: Self-presentation, networking, playing, and participating in politics* (pp. 78-94). Brno: Muni Press. Available [here](#).
- Dedkova, L., Cerna, A., Janasova, K., & Daneback, K. (2014). Meeting online strangers offline: The nature of upsetting experiences for adolescent girls. *Communications. European Journal of Communication Research*, 39, 327–346
- Malesky, L.A. (2007). Predatory Online Behavior: Modus Operandi of Convicted Sex Offenders in Identifying Potential Victims and Contacting Minors Over the Internet. *Journal of Child Sexual Abuse*, 16(2).
- Marwick, A. E. (2008). To catch a predator? The MySpace moral panic. *First Monday*, 13(6). Retrieved from: <http://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/viewArticle/2152/1966>
- Subrahmanyam, K., & Šmahel, D. (2011). *Digital Youth: The Role of Media in Development*. New York : Springer.
- Valkenburg, P.M. & Soeters, K.E. (2001). Children's Positive and Negative Experiences With the Internet: An Exploratory Survey. *Communication Research*, 28, 652-675.
- Webster, S., Davidson, J., Bifulco, A., Gottschalk, P., Caretti, V., Pham, T., ... & Craparo, G. (2012). *European Online Grooming Project: Final report*. NatCen: London. Retrieved from: <http://www.europeanonlinegroomingproject.com/>
- Williams, M. L., & Hudson, K. (2013). Public perceptions of Internet, familial and localised sexual grooming: Predicting perceived prevalence and safety. *Journal of Sexual Aggression*, 19, 218-235.
- Wolak, J., Finkelhor, D., Mitchell, K. & Ybarra, M.L. (2008). Online “Predators” and Their Victims: Myths, Realities, and Implications for Prevention and Treatment. *American Psychologist*. Vol. 63, No. 2, 111-128.
- Wolak, J., Finkelhor, D., and Mitchell, K. (2009). Trends in Arrests of Online Predators. Crimes against Children Research Center.
- Wolak, J., Finkelhor, D. & Mitchell, K. (2004). Internet-initiated Sex Crimes against Minors: Implications for Prevention Based on Findings from a National Study. *Journal of Adolescent Health*. Vol. 35. No. 5.

- Reporty z EU Kids online:
- <http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20Online%20reports.aspx>